

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่สำคัญยิ่งต่อเศรษฐกิจของไทยและนับเป็นนโยบายที่สำคัญของรัฐบาลทุกยุคทุกสมัยเพราะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดรายได้ไปสู่ภูมิภาคต่างๆ และทำให้ท้องถิ่นมีรายได้จากการท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากมากระตุ้นเศรษฐกิจในประเทศ อันเกิดจากการใช้จ่ายของคนไทยเที่ยวไทย นอกจากนี้ยังเป็นอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดการลงทุนการจ้างงานและเป็นการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติให้ดีขึ้น การท่องเที่ยวมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่แตกต่างจากอุตสาหกรรมการผลิตสินค้าประเภทอื่นๆ บริการหรือสัมผัสกับแหล่งท่องเที่ยว ในถิ่นที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เพราะไม่สามารถจะสั่งเอาแหล่งท่องเที่ยวมาบริโภคในถิ่นที่อยู่ของผู้บริโภคเหมือนผลิตภัณฑ์สินค้าประเภทอื่นได้จึงทำให้มีขบวนการในระบบการให้บริการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวได้แก่ การบริการข้อมูลข่าวสาร การบริการคมนาคมขนส่ง การบริการอำนวยความสะดวกในการผ่านเข้า ออกระหว่างประเทศ การบริการบริษัทนำเที่ยว การบริการมัคคุเทศน์ การบริการสถานที่พักแรม การบริการภัตตาคาร ร้านอาหาร การบริการสินค้าของที่ระลึก การบริการบันเทิงและระบบการให้ความคุ้มครองรักษาความปลอดภัยเข้ามาทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมโยงอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวได้เดินทางไปสัมผัสแหล่งท่องเที่ยวตามที่ความต้องการ การท่องเที่ยวจะถูกกระตุ้นเชิญชวนด้วยขบวนการในระบบการตลาด จนทำให้เกิดการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวขึ้นและผลของการที่ได้ใช้บริการอำนวยความสะดวกต่างๆ รวมกับการสัมผัสแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวจะเป็นผู้ตัดสินใจว่าได้รับความประทับใจมากน้อยเพียงไร ซึ่งทุกประเทศที่ส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวต่างมุ่งที่จะพัฒนาให้อยู่ในความนิยมของนักท่องเที่ยว เพราะจะก่อให้เกิดประโยชน์มหาศาลจากปฏิภณลูกโซ่ คือ นักท่องเที่ยวจะช่วยขยายผลชักชวนเกิดการเดินทางมาท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น อันเป็นที่มาของรายได้ของประเทศช่วยสร้างงาน สร้างอาชีพในสาขาธุรกิจที่เกี่ยวข้องให้แพร่กระจายไปทุกพื้นที่ทั้งในเมืองและชนบท ช่วยลดปัญหาการว่างงาน ช่วยลดอัตราการอพยพเข้ามาหางานทำในเมือง และช่วยฟื้นฟูวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น ตลอดจนจนสาธารณูปโภคต่างๆ ทำให้เกิดการพัฒนาคูณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ของประชาชนดีขึ้นและการท่องเที่ยวยังเป็นกิจกรรมนันทนาการประเภทหนึ่งที่สามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ในการสร้างสุนทรียภาพ การสร้างจินตนาการที่มีผลต่อการดำรงชีวิต ขณะเดียวกันด้วยความหลากหลายของสถานที่ท่องเที่ยวในประเทศไทย จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่เอื้อประโยชน์ต่อการตัดสินใจเลือกท่องเที่ยวได้สะดวกขึ้น (จิตรรัตน์ จีรี, 2548, หน้า 1)

จังหวัดชัยนาท เป็นจังหวัดหนึ่งในประเทศไทยเป็นจังหวัดที่เป็นทางผ่านไปสู่ประตูภาคเหนือ จากสถิติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในปี พ.ศ. 2552 ในภาพรวมของการเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดชัยนาท มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปี 2551 คิดเป็นร้อยละ 7.43 โดยแบ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยมีอัตราเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.70 แต่ชาวต่างชาติลดลงร้อยละ 29.76 จังหวัดชัยนาทจึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากชาวไทยมากกว่าโดยแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยมส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวจะเข้าชมสวนนกชัยนาท เขื่อนเจ้าพระยาและวัดธรรมามูล และนิยมเดินทางท่องเที่ยวแบบครอบครัวและเดินทางในช่วงวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ เนื่องจากการเดินทางมีความสะดวกสบายและแหล่งท่องเที่ยวไม่ไกลจากกรุงเทพฯ ซึ่งจากสัดส่วนของการเดินทางเข้าร้อยละ 35.48 มีการเดินทางมากกว่า 5 ครั้ง นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้เกิดการเดินทางมากขึ้นเช่น งานมหกรรมหุ่นฟางนกและงานส้มโอจังหวัดชัยนาท สำหรับพาหนะที่นิยมใช้เดินทางเข้ามาในจังหวัดชัยนาท ส่วนใหญ่จะเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัวละรถโดยสารประจำทางตามลำดับ ในการเดินทางแต่ละครั้งนักท่องเที่ยวมีระยะเวลาพำนักระหว่างประมาณ 1.60 วัน มีอัตราเฉลี่ยลดลงจากปี 2551 เล็กน้อยและนักท่องเที่ยวมีสัดส่วนที่เข้าพักในโรงแรมร้อยละ 55.84 และพักบ้านญาติ/เพื่อนร้อยละ 41.99 ตามลำดับ และนักท่องเที่ยวมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนต่อวันประมาณ 768.13 บาท ซึ่งมีอัตราเพิ่มขึ้นจากปี 2551 ร้อยละ 2.74 มีรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวจำนวน 122.62 ล้านบาท มีรายได้หมุนเวียนในแหล่งท่องเที่ยวทั้งสิ้น 60.44 ล้านบาท เมื่อรวมรายได้ทั้งหมดที่เกิดจากการท่องเที่ยวภายในประเทศ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 183.06 ล้านบาท มีอัตราเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.0 และนักท่องเที่ยวมีค่าใช้จ่ายต่อคนต่อวันระหว่างอยู่ในจังหวัดชัยนาทประมาณ 652.62 บาท ส่วนสถานการณ์ด้านการพักแรม พบว่าในจังหวัดชัยนาทมีจำนวนที่พัก จำนวน 11 แห่งและมีห้องพักรวมจำนวน 512 ห้อง อัตราการเข้าพักเฉลี่ยร้อยละ 32.03 และนักท่องเที่ยวมีระยะเวลาพำนักระหว่างอยู่ในสถานพักแรมเพิ่มขึ้นเล็กน้อยคือ 1.86 วัน (ศูนย์ข้อมูลข่าวสารสำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดชัยนาท, 2552, พฤษภาคม 18)

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า จังหวัดชัยนาทเป็นจังหวัดเล็กๆที่เป็นทางผ่านไปสู่ภาคเหนือ ซึ่งในอดีตถ้าไม่มีหลวงปู่ศุขวัดปากคลองมะขามเฒ่า เขื่อนเจ้าพระยาและสวนนกชัยนาท น้อยคนที่จะรู้จักจังหวัดชัยนาท ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดชัยนาทของคนไทย เพื่อให้ทราบมูลเหตุจูงใจของการที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดชัยนาท ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้สอดคล้องหรือสนองตอบกับความต้องการของนักท่องเที่ยวเพื่อก่อให้เกิดรายได้แก่คนท้องถิ่นเพิ่มขึ้นโดยใช้ข้อมูลจากการวิจัยเป็นแนวทางในการวางแผนกำหนดนโยบายและกำหนดกลยุทธ์ในการประชาสัมพันธ์ทางด้านธุรกิจนำเที่ยวชัยนาทให้ยั่งยืนต่อไป

ความมุ่งหมายในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดชัยนาทของคนไทย
2. เพื่อศึกษาลักษณะการท่องเที่ยวในจังหวัดชัยนาทของคนไทย
3. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดชัยนาทของคนไทย เมื่อจำแนกตามเพศ วัย สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และที่อยู่อาศัย

ความสำคัญของการวิจัย

ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัดชัยนาท เช่น ศูนย์การท่องเที่ยวและการกีฬาจังหวัดชัยนาท สำหรับใช้ในการพัฒนาปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดชัยนาท การส่งเสริมด้านการตลาดและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวซึ่งจะส่งผลในการสร้างรายได้ให้แก่ท้องถิ่นมากขึ้น

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 คนไทยที่มาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดชัยนาท ซึ่งไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวจังหวัดชัยนาทจากแหล่งท่องเที่ยว ดังนี้ 1) สวนนกชัยนาท 2) เขื่อนเจ้าพระยา 3) เขื่อนเรียงหินกันน้ำเขื่อนหน้าศาลากลางจังหวัดชัยนาท 4) วัดธรรมามูลวรวิหาร 5) วัดพระบรมธาตุวรวิหาร 6) วัดปากคลองมะขามเฒ่า 7) วัดพระแก้ว 8) ศาลหลักเมือง 9) พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติชัยนาทมูณี 10) เขาสรรพยาและ 11) สวนลิง จำนวน 400 คน โดยเก็บข้อมูลในเดือนพฤษภาคม 2553
2. ตัวแปรในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท
 - 2.1 ตัวแปรอิสระ (independent variables) ได้แก่ ข้อมูลส่วนตัวของนักท่องเที่ยวโดยจำแนกลักษณะระดับการวัดตัวแปรได้ดังนี้
 - 2.1.1 เพศ
 - 1) ชาย
 - 2) หญิง
 - 2.1.2 วัย
 - 1) วัยเด็ก (ต่ำกว่า 13 ปี)

- 2) วัยรุ่น (13-20 ปี)
- 3) วัยผู้ใหญ่/วัยกลางคน (21-59 ปี)
- 4) วัยสูงอายุ (60 ปีขึ้นไป)

2.1.3 สถานภาพสมรส

- 1) โสด
- 2) สมรส
- 3) หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่

2.1.4 ระดับการศึกษา

- 1) ต่ำกว่าปริญญาตรี
- 2) ปริญญาตรี
- 3) สูงกว่าปริญญาตรี

2.1.5 อาชีพ

- 1) เกษตรกรรม
- 2) รับราชการ รัฐวิสาหกิจ
- 3) พนักงานบริษัทเอกชน
- 4) ธุรกิจส่วนตัว
- 5) นักเรียน นักศึกษา
- 6) อื่น ๆ ระบุ.....

2.1.6 รายได้ต่อเดือน

- 1) ต่ำกว่า 10,000 บาท
- 2) 10,000 – 20,000 บาท
- 3) 20,001 – 30,000 บาท
- 4) มากกว่า 30,000 บาท

2.1.7 ที่อยู่อาศัย

- 1) ภาคเหนือ
- 2) ภาคกลาง
- 3) ภาคใต้
- 4) ภาคตะวันตก
- 5) ภาคตะวันออก
- 6) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- 7) กรุงเทพมหานคร

2.1.8 ลักษณะการท่องเที่ยว

- 1) วัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยว
- 2) เวลาว่างช่วงใดในการเดินทางมาท่องเที่ยว
- 3) เคยมาเที่ยวจังหวัดชัยนาทจำนวนกี่ครั้ง
- 4) พักกับใคร
- 5) ค้างคืนกี่วัน
- 6) พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง
- 7) ผู้ร่วมเดินทางท่องเที่ยว
- 8) ความปลอดภัยจากการท่องเที่ยว
- 9) ค่าใช้จ่ายในการมาเที่ยวเฉลี่ยประมาณเท่าไร ต่อครั้ง (ไม่รวมค่าของฝาก/ของที่ระลึก)
- 10) ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดชัยนาทจากแหล่งใดมากที่สุด
- 11) ความประทับใจในการท่องเที่ยว
- 12) แหล่งท่องเที่ยวที่สนใจมากที่สุด

2.2 ตัวแปรตาม (dependent variables) ได้แก่ ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดชัยนาทของคนไทย ซึ่งประกอบด้วย 1) พฤติกรรมการท่องเที่ยว 2) แหล่งท่องเที่ยว 3) การคมนาคม 4) ความปลอดภัย 5) ที่พัก และ 6) ข้อมูลข่าวสาร

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. นักท่องเที่ยว หมายถึง คนไทยที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดชัยนาท รวมถึงคนในจังหวัดชัยนาทที่เดินทางไปท่องเที่ยวที่จังหวัดชัยนาททั้งลักษณะไปกลับภายในวันเดียวและลักษณะไปพักค้างคืน
2. การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางไปยังสถานที่ที่ต่าง ๆ อาจพักค้างคืนหรือไม่ค้างคืนก็ได้ เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมโดยมีแรงกระตุ้นจากความต้องการด้านกายภาพ ด้านวัฒนธรรม ด้านการปฏิสัมพันธ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการพักผ่อน หย่อนใจหรือหาประสบการณ์ใหม่ ๆ และไม่ได้เป็นการหารายได้หรือการประกอบอาชีพ
3. วัยเด็ก หมายถึง คนไทยที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดชัยนาท ที่มีอายุต่ำกว่า 13 ปี
4. วัยรุ่น หมายถึง คนไทยที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดชัยนาท ที่มีอายุระหว่าง 13-20 ปี
5. วัยผู้ใหญ่/วัยกลางคน หมายถึง คนไทยที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดชัยนาท ที่มีอายุระหว่าง 21-59 ปี

6. วัยสูงอายุ หมายถึง คนไทยที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดชัยนาท ที่มีอายุระหว่างมากกว่า 60 ปีขึ้นไป

7. พฤติกรรมการท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดชัยนาทของนักท่องเที่ยว ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการท่องเที่ยวรวมทั้งกระบวนการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว ซึ่งเป็นตัวกำหนดการกระทำดังกล่าว เพื่อตอบสนองความต้องการของแต่ละบุคคลให้ได้รับความพึงพอใจจากการเดินทางไปท่องเที่ยวในจังหวัดชัยนาท

8. แหล่งท่องเที่ยว หมายถึง สถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดชัยนาทที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยว ให้เข้าไปเที่ยวได้ โดยทำให้นักท่องเที่ยวได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ความรู้ และประสบการณ์จากการท่องเที่ยวในครั้งนั้น ๆ และสามารถสร้างความประทับใจให้แก่ นักท่องเที่ยว ได้แก่ สวนนกชัยนาท เขื่อนเจ้าพระยา เขื่อนเรียงหินกันน้ำเขื่อนหน้าศาลากลาง จังหวัดชัยนาท วัดธรรมามูลวรวิหาร วัดพระบรมธาตุวรวิหาร วัดปากคลองมะขามเฒ่า วัดพระแก้ว ศาลหลักเมือง พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติชัยนาทมุนี เขาสรรพยาและสวนลิง

9. การคมนาคม หมายถึง เส้นทางการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว โดยอาจใช้ยานพาหนะหรือเดินทางด้วยเท้า

10. ความปลอดภัย หมายถึง การปราศจากอุบัติเหตุและปัญหาต่างๆ ให้มีปราศจากอันตรายและมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

11. ที่พัก หมายถึง สถานที่ประเภทต่างๆ ที่นักท่องเที่ยวใช้พักระหว่างเดินทางท่องเที่ยว ซึ่งมีบริการต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกและการบริการแก่ผู้ที่มาพัก

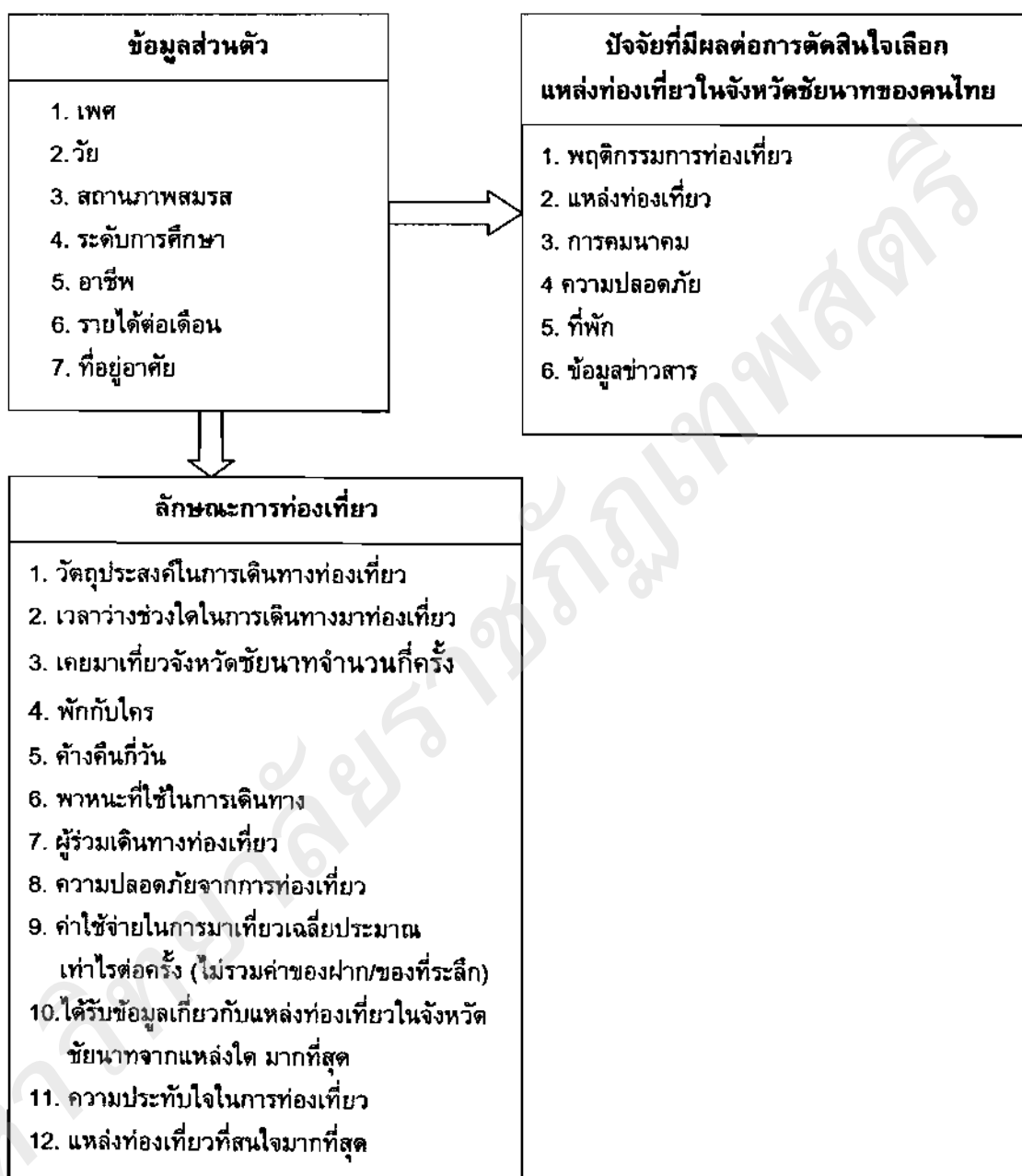
12. ข้อมูลข่าวสาร หมายถึง ข้อมูลที่มีการเปิดเผยให้บุคคลทั่วไปทุกระดับทราบถึงข้อมูลต่างๆ เพื่อเป็นการจูงใจและตัดสินใจให้ใช้ผลิตภัณฑ์ หรือบริการที่ได้เปิดเผยโดยวิธีการผ่านสื่อต่างๆ เช่น การโฆษณาประชาสัมพันธ์ แผ่นพับ เว็บไซต์ หนังสือการท่องเที่ยว

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การที่ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งท่องเที่ยวใน จังหวัดชัยนาทของคนไทย ผู้วิจัยได้ศึกษาและประยุกต์พฤติกรรมกรบริโภคของนักท่องเที่ยว ของฉลองศรี พิมพ์สมพงศ์ (2551, หน้า 66) ดังภาพ 1

ตัวแปรอิสระ (Independent variables)

ตัวแปรตาม (dependent variables)

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดชัยนาทของคนไทยแตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามเพศ วัย สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน และที่อยู่อาศัย